

Тэма: Працяжнік паміж дзейнікам і выказнікам

Мэты ўрока:

—стварыць атмасферу для разумення неабходнай умовы для пастаноўкі працяжніка паміж дзейнікам і выказнікам;

—забяспечыць умовы для выпрацоўкі ўмення пастаноўкі працяжніка паміж дзейнікам і выказнікам, складання сказаў па зададзенай схеме, развіваць навыкі работы па выкананню кап'ютарных тэстаў;

—садзейнічаць выхаванню патрыятызму, павагі да людзей, якія абаранялі Радзіму.

Сродкі навучання: табліца «Працяжнік паміж дзейнікам і выказнікам», карткі з заданнямі, карткі-тэсты, праграмае забеспячэнне “Тэстировщик “Россь”.

Ход урока

I. Арганізацыйны момант

II. Праверка дамашняга задання

1. Адаказы на кантрольныя пытанні і заданні на с. 73. (Пажадана, каб вучні для падмацавання сваіх адаказаў прыводзілі прыклады з тых практыкаванняў, якія выконвалі дома.)

2. Пераклад тэксту.

Калі я прачнуўся, то доўга не мог зразумець, дзе я знаходжуся.

Нада мною было блакітнае неба, па якому ціха плыла і раставала бліскучая хмара... Справа, недалёка ад мяне, стаяў незнаемы шалаш.

А ля самых маіх ног плёскалася рэчка.

Гэты пляск і разбудзіў мяне ад салодкага сну. Ён даўно ўжо пары-ваўся разбудзіць мяне трывожным шэптам, падобным да пяшчотнага, але разам з тым бязлітаснага голасу, які падымае на світанні для непаз-бежнага працоўнага дня.

А падымацца так не хочацца...

3. Індывідуальная работа на картках.

Картка 1 (II узровень)

Падкрэсліць у сказах дзейнікі і выказнікі.

1 Некалькі хат размясцілася на лясной паляне.

2. Творы Я. Купалы і Я. Коласа прадстаўляюць залаты фонд сусветнай

3. Неба, абсыпанае срэбным бляскам, гайдалася на марскіх хвалях.
4. Дзесяць дзеліцца на тры з астаткам.
5. Тры грузавікі павольна выехалі на лясную дарогу.
6. Францыск Скарына — першадрукар зямлі беларускай.

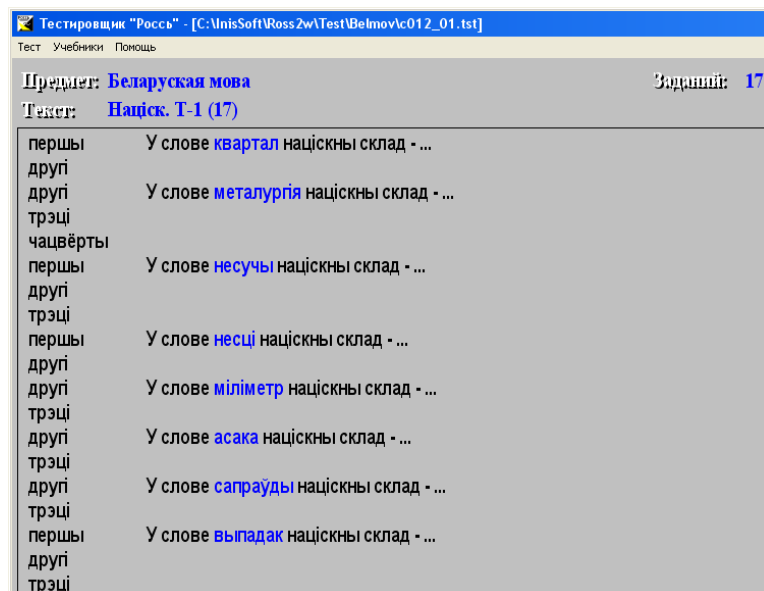
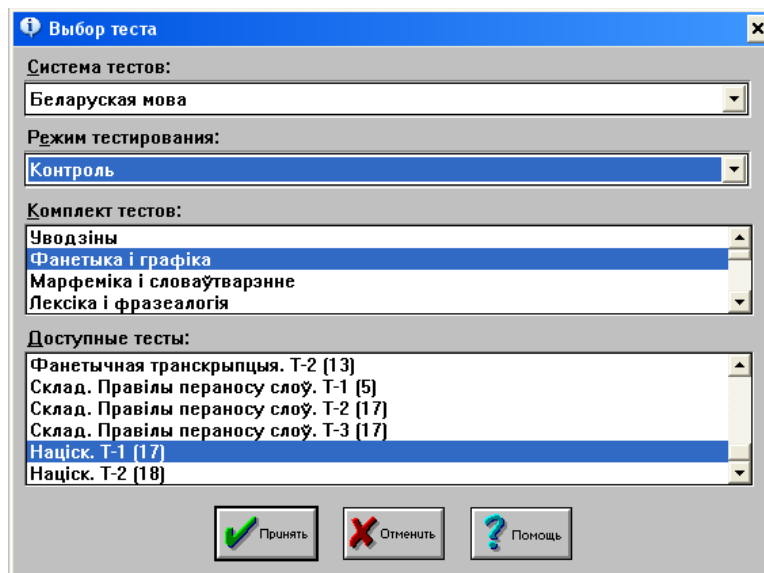
Картка 2 (III узровень)

Спісаць, уставіць прапушчаныя літары, дапасаваць дзейнік да выказніка.

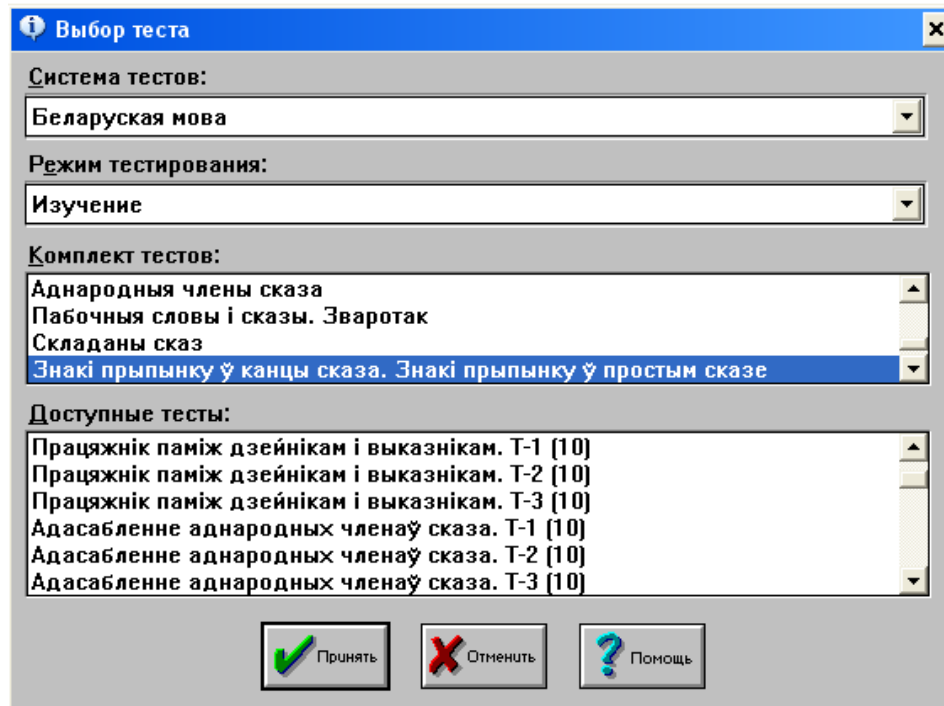
1. У нашым класе некалькі вучняў стал..., членамі БРСМ.
2. Пад купчастымі хвойкамі, збіўшыся гуртом, расл... многа добрых грыбоў.
3. У запушчаным бацькоўскім садзе большасць дрэў ужо загінул.. .
4. Да новага навучальнага года заставал..ся некалькі дзён.
5. Вочы яго праясніліся, панурасць і заклапочанасць знікл.. з твару.

3. Акцэнталагічная размінка.

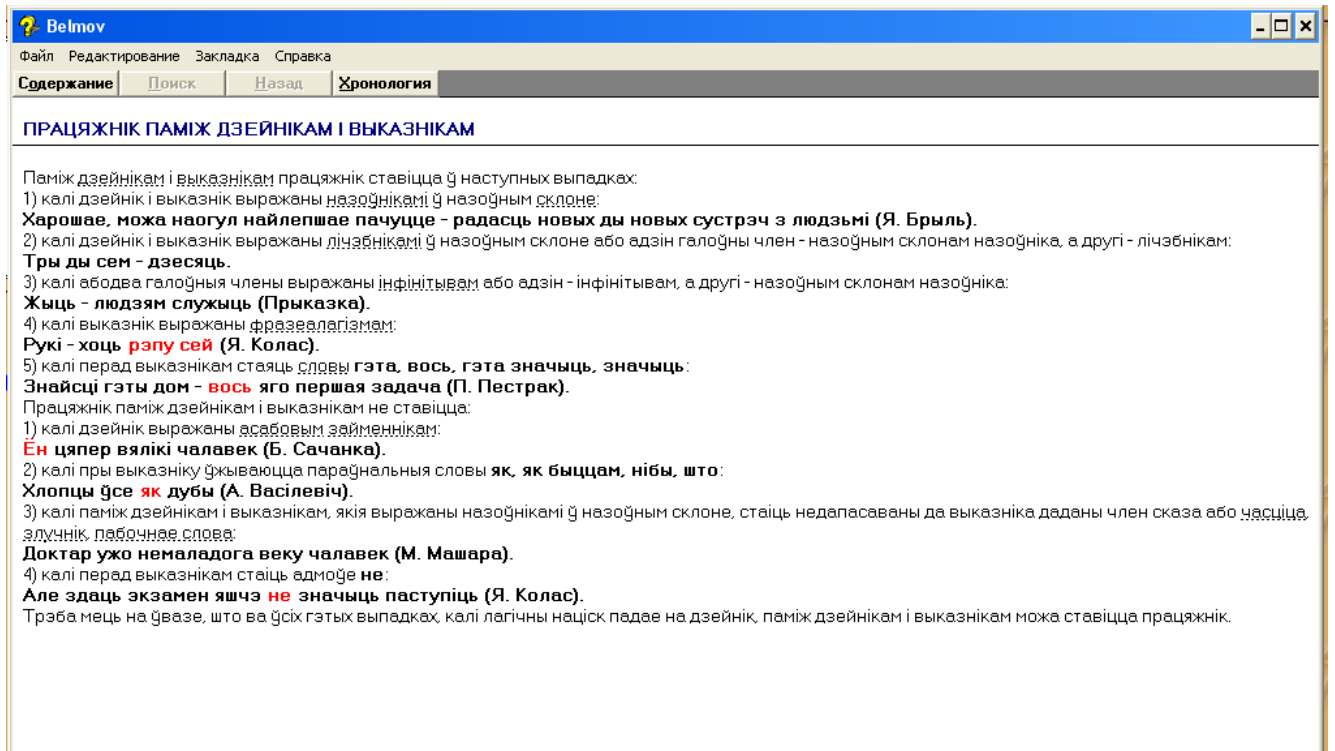
Выкананне тэстаў на камп'ютары (алгарытм работы):

III. Тлумачэнне новага матэрыялу на аснове камп'ютарнай праграмы (алгарытм дзеянняў):

1. Знаёмства са зместам тэарэтычнай інфармацыі (самастойна):

2. Работа з табліцай: каменціраванае чытанне.

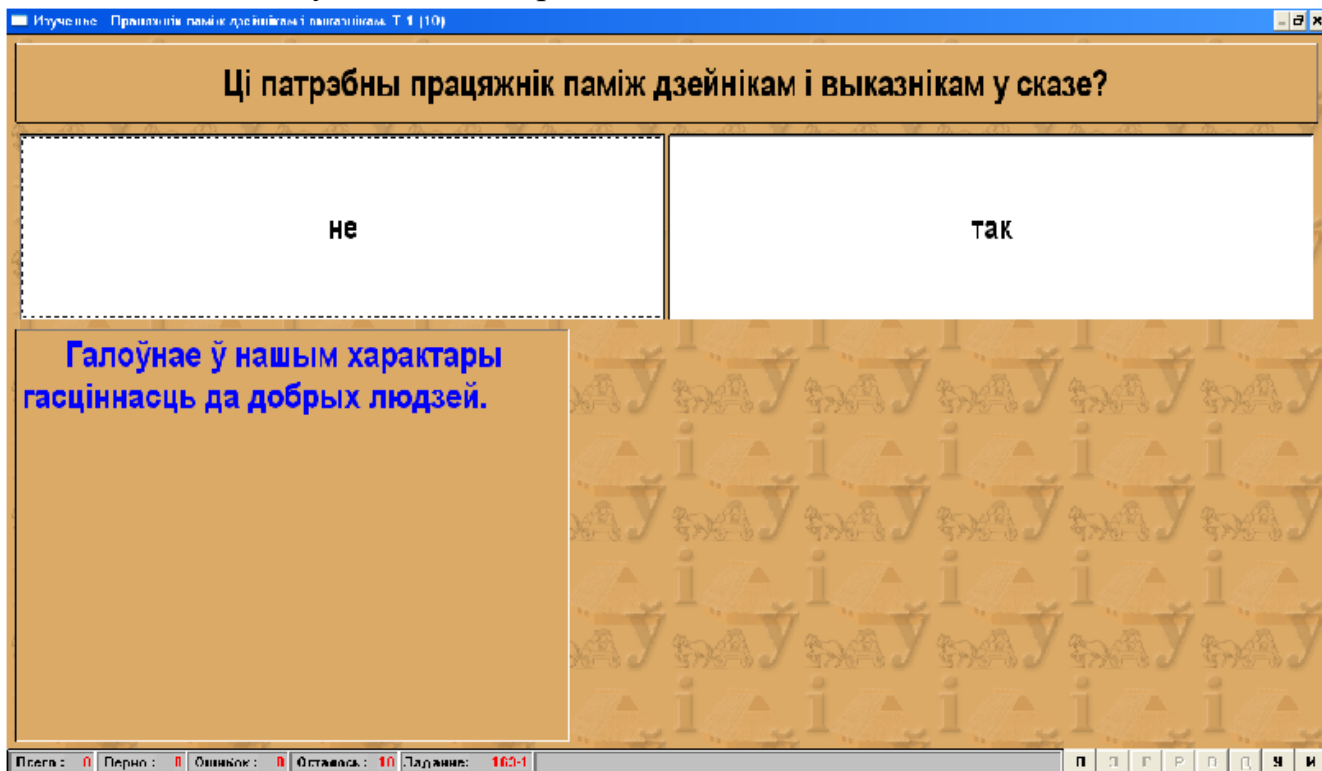
Працяжнік паміж дзейнікам і выказнікам

Працяжнік ставіцца	Прыклады	Працяжнік не ставіцца	Прыклады
Калі назоўнік-дзеянік стаіць перад назоўнікам-выказнікам	<i>Лес — жывая вопратка зямлі.</i>	Калі паміж дзейнікам і выказнікам стаіць параўнальны злучнік	<i>Сінія вочкі што васілечкі</i>
Калі абодва ці адзін галоўны член сказа выражаны лічэбнікам	<i>Вышыня абеліска — адзінаццаць метраў.</i>	Дзеянік выражаны асабовым займеннікам	<i>Ён цяпер знака-міты чалавек.</i>
Калі адзін дзеянік або выказнік выражаны інфінітывам, а другі — назоўнікам	<i>Занятак госця — бясконца есці.</i>	Перад выказнікам стаіць <i>не</i>	<i>Голад не цётка.</i>
Дзеянік і выказнік выражаны інфінітывам	<i>Жыццё пражыць — не поле перайсці</i>	—	
Калі перад выказнікам стаяць словы <i>гэта, вось, значыць</i>	<i>Фольклор — вось невычэрпная крыніца паэзіі.</i>		
Калі на дзеянік падае лагічны націск	<i>Мае жыццё — як радасці хвіліна.</i>		
Калі на выказнік падае лагічны націск і перад ім есць паўза	<i>Віктар — жвавы, імклівы.</i>		

V. Замацаванне новага матэрыялу

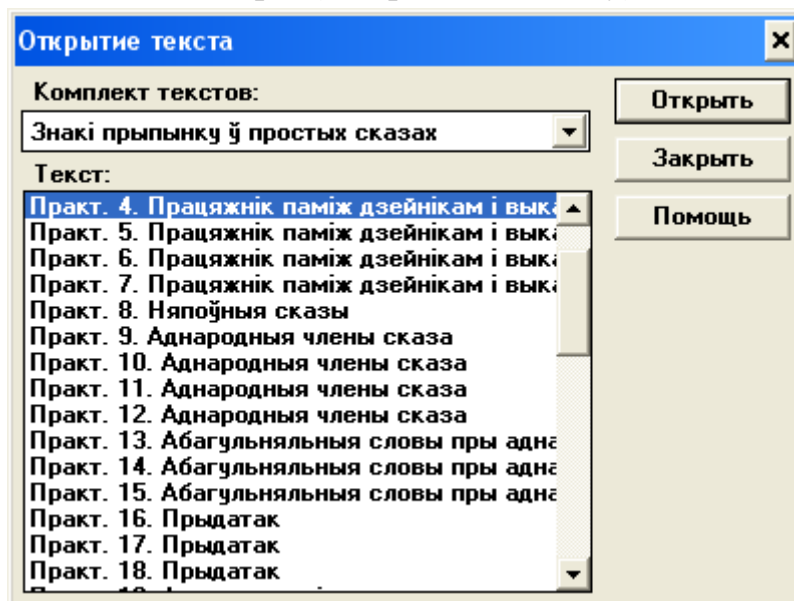
1. Выкананне практыкаванняў 122 і 124 (Інтанаванне сказаў з састаўным іменным выказнікам, дзе прапушчаны дзеяслоў-звязка).

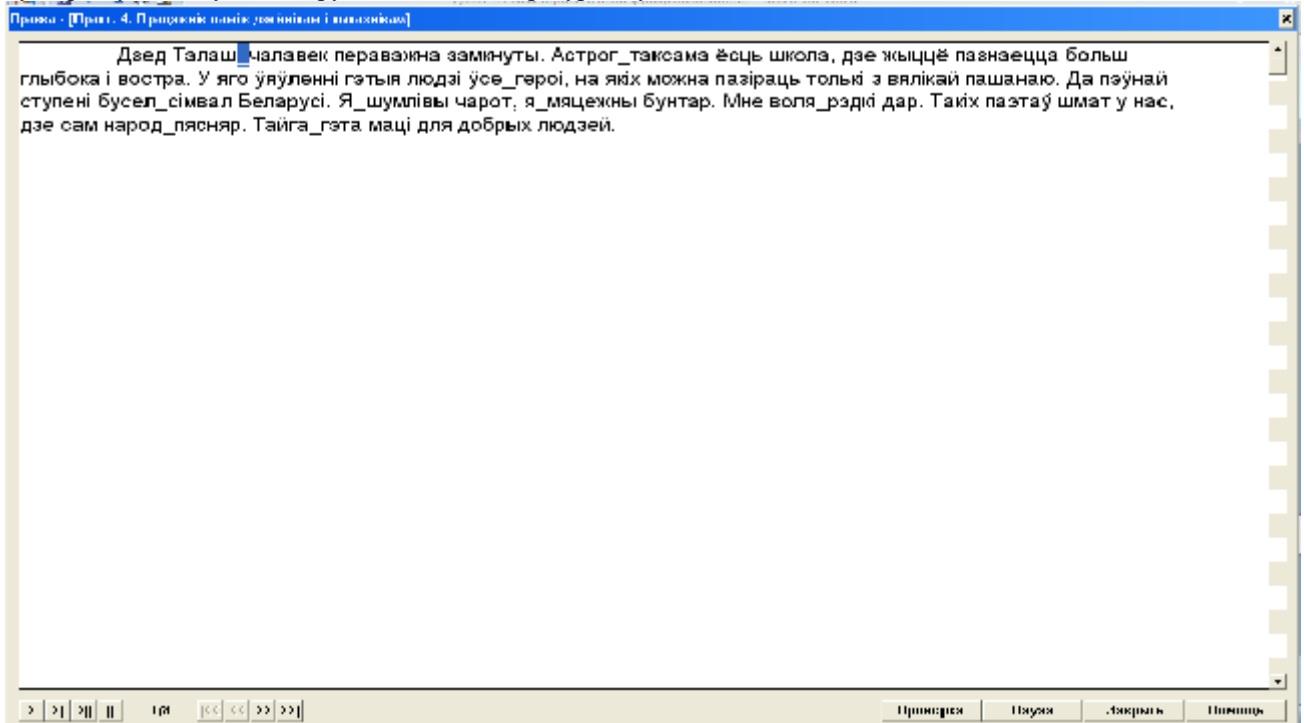
2. Выкананне тэстаў на камп'ютары:

3. Складзі сказы з састаўным іменным выказнікам, у якіх апушчаны дзеяслоў-звязка, а дзейнік выражаны словамі ці словазлучэннямі: *друзьба, крывічы-палачане, надвор'е, тры і чатыры, прачытаць, валасы, мы.*

4. Аўдыёдыктант на камп'ютары (алгарытм дзеянняў):

VI. Карэкцыя і сістэматызацыя вывучанага на ўроку

1. Гутарка на пытаннях.

—Што ставіцца замест дзеяслова-звязкі ў сказах з састаўным іменным выказнікам?

—Пры якой умове паміж дзейнікам і выказнікам пры адсутнасці звязкі ставіцца працяжнік?

—Калі паміж дзейнікам і выказнікам працяжнік не ставіцца?

—Ці дапускаецца варыятыўнасць у пастаноўцы працяжніка паміж дзейнікам і выказнікам? Калі?

—Ці адыгрывае якую-небудзь ролю лагічны націск пры пастаноўцы працяжніка паміж дзейнікам і выказнікам?

—Які прыём дапаможа правільна размеркаваць галоўныя члены сказа, калі і дзейнік, і выказнік выражаны назоўнікам?

5.Адзначыць сказы, у якіх паміж дзейнікам і выказнікам трэба паставіць працяжнік.

Карткі-тэсты:

1. Тут кожная сцежка паданне, жывая легенда.
2. Кожная матка не вораг свайму дзіцяці.
3. Тры на два шэсць.
4. Глыбіня возера восем метраў.
5. Не бойся! Я твой заступнік, абаронца.
6. Кожны чалавек гэта цэлы свет.
7. Гультайства і лянота два сябры.
8. Ласкавае слова як ясны дзень.
9. Плады рабіны каштоўная лекавая сыравіна.
10. Сэрца маці не камень.

Правільныя адказы: 1, 3, 4, 6, 7, 9.

VII. Рэфлексія

— Сёння на уроку я зразумеў(ла), што...

- а) веды паглыбіліся — устаць, рукі падняць уверх;
- б) нічога новага не даведаўся — стаць роўна;
- в) дарэмна патраціў час — прысесці.

VIII. Дамашняе заданне

Вывучыць §